

Çizelge1. Okul Eğitimi ile Yayım Eğitimi Arasındaki Farklılıklar (Ceylan, 2005)

Okul Eğitimi	Yayım Eğitimi
<ol style="list-style-type: none"> 1. Öğretmen teorik bilgidan pratiğe doğru bir yol izler. 2. Öğrenciler konular üzerine çalışır. 3. Öğrenciler, kendilerine verilen belirli bir içeriği kabul etmek zorundadır. 4. Otorite öğretmendir. 5. Derslere devam etme zorunluluğu vardır. 6. Öğretmen öğrencilere talimat verir. 7. Eğitim sadece öğretmenle verilir. 8. Bilgi akışı yukarıdan aşağıya doğrudur. 9. Öğrenciler oldukça homojen bir gruptur. 10. Değişmez kurallar vardır. 11. Önceden belirlenmiş / planlanmış bir program uygulanır. 12. Teorik bilgi ağırlıklıdır..	<ol style="list-style-type: none"> 1. Öğretmen (Yayım Elemanı)pratik bilgi ile başlar, gerekirse daha sonra teorik bilgi verebilir.. 2. Çiftçiler sorunlar üzerinde çalışır. 3. Belirli bir çalışma süresi veya içerik yoktur. Çiftçiler, içeriğin oluşumuna yardımcı olur. 4. Otorite çiftçiler ile paylaşılır. 5. Katılım isteğe bağlıdır. 6. Yayım Elemanı hem öğrenir hem de öğretir. 7. Eğitim yerel liderler aracılığıyla da verilebilir. 8. Bilgi akışı çoğunlukla yataydır. 9. Çiftçiler oldukça heterojen bir gruptur. 10. Esnek bir yapısı vardır. 11. Çiftçilerin ve yerel halkın ilgi ve ihtiyaçlarını esas alan programlar uygulanır. 12. Yaşana problemlere acil çözümler üretmek amacıyla pratik bilgilere yer verilir.

İletişim boyutu tarımsal yayım, çiftçi ve ilgili kurum ve kuruluşlarla olan karşılıklı veya tek yönlü ilişkileri ve bilgi akışını sağlar.

Eğitim boyutu ise, aktarılan bilgilerin üreticilerin kendi yaşam pratiklerinde kullanılmasını sağlamaya yönelik becerilerin kazandırılmasını amaçlamaktadır.

TARIMSAL YAYIMDA TEMEL İLKELER

Tarımsal yayımda her zaman gözönünde tutulması gereken bazı ilkeler vardır. Bu ilkeleri, farklı kaynaklarda, farklı şekillerde sınıflandırılmaktadır. Bütün bu sınıflandırmalarda ortak olan özellikler 5 grup altında toplanabilir. Tarımsal yayımın “temel ilkeleri” olarak adlandırılabilen beş ilkenin dışında başka ilkelerinde varlığı ve bunların kendi aralarında da ilişkili olabilecekleri unutulmamalıdır.

Tarımsal yayımın temel ilkeleri şunlardır; 1- Mevcut duruma dayanma 2- Gönüllüklük 3- Duyulan gereksinmelerden başlama 4- Demokratiklik 5- Ulusal politkaya uygunluk ve bütünlük

Mevcut Duruma Dayanma İlkesi

Tarımsal yayım toplumdaki dinamik güçleri kullanarak sosyo-ekonomik ve kültürel bakımdan olumlu değişimler ortaya çıkarmayı amaçlar. Bu amaca ulaşmak için öncelikle toplumun soyo-ekonomik özelliklerinin saptanması gereklidir (Özçatalbaş ve Gürgen 1998). Tarımsal yayım çalışmalarında öncelikle ele alınan toplumun içinde bulunduğu ortam nesnel verilerle saptanmalı ve değerlendirilmelidir. Yayım çalışmalarına başlayabilmek için, mevcut sorunlar, sosyal varlığın onlara karşı tutumu, bunları doğuran ya da etkileyen nedenler bilinmelidir.

Yayım hizmeti, çiftçilerin içinde buldukları mevcut durumu, arazi, işgücü, sermaye kaynaklarını dikkate almalıdır. Yayım faaliyeti, toplumsal davranışlara ve geleneklere, yerel anlayışlara uygun olduğu takdirde, başarı şansı artar. Çiftçi şartlarına uymayan yayım önerilerinin uygulanma şansı yoktur, bu önerilerin toplumda benimsenmesi de mümkün olmaz.

Yayım çalışmalarına, kırsal toplumun gereksinmelerinden başlanılmalı ve program, ortaya çıkabilecek yeni gereksinmeleri dikkate alacak şekilde esnek tutulmalıdır. Toplumun mevcut problemleri dikkate alınırken öncelik, kısa zamanda çözüm alınabilecek ve çözümü daha kolay olan problemlere verilmelidir. Bu sayede toplumun ihtiyaçları daha kısa zamanda karşılanacak ve yayım faaliyetleri için bir güven ortamı kurulmuş olacaktır. Bundan sonra daha karmaşık ihtiyaçların giderilmesi kolaylaşmış olur (Cinemre ve Demiryürek 2005).

Tarımsal yayım sorun sahibinin içinde bulunduğu düzeyden işe başlamalı ve onun ortamı ve olanaklarıyla uyumlu çalışmalar düzenlemelidir.

Süt sığırcılığı yapan işletmelerde süt sağım makinesi kullanımı ile ilgili yapılan bir çalışmada, süt sağım makinesini ile hijyenik bir ortamda süt sağımı yapılacağını üreticilerin çok iyi bilmelerine karşılık, süt sağım makinesine sahip olmamaları nedeni ile yayım faaliyetlerine katılmadıkları görülmüştür

Gönüllülük İlkesi (kendi kendine yardım)

Bu ilke tarımsal yayımın temel felsefesi olan **kendi kendine yardımın** bir uzantısıdır. Yayımda amaç ele alınan birey ya da topluluğun kendi sorunlarını çözmek için eyleme geçirilmesi, bir davranış değişikliği yaratmaktır.

Yayım faaliyetleri, çiftçilerin işini yapmak değil, çiftçilere yardımcı olmaktır. Bu yardım, çiftçilere, kendi sorunlarını ancak kendilerinin çözebileceği bilincini yerleştirmekle olur. Sorun sahibi çiftçi, çeşitli sebepler ileri sürerek sorununu çözmek istemiyorsa onu buna zorlamak yayımın felsefesine ters düşer (Cinemre ve Demiryürek 2005).

Tarımsal yayım sorun sahibinin, sorununu kendisinin çözümlemesi için yardımcı bir çalışma olduğuna göre, gönüllülük ilkesi vazgeçilmez bir sorundur. Okul dışı bir eğitim çalışması sadece gönüllülük ilkesine dayanır. Zorlamaya dayanan bir çalışma eğitim çalışması olmaz.

Duyulan Gereksinimlerden İşe Başlama İlkesi

Bu ilkeyi açıklayabilmek için gereksinimleri “duyulan” ve “henüz duyulmayan” gereksinimler olarak değerlendirmek gerekir. Duyulan gereksinimler kişilerin ya da toplulukların belli bir zamanda sıkıntısını duydukları, çözümünü istedikleri gereksinimlerdir. Ancak, aynı birey ya da topluluk yine aynı zamanda bazı gereksinimleri olmasına karşılık bunları duymuyor olabilir. İşte henüz farkında olmayan gereksinimlere “duyulmayan” gereksinimler denilir. **Bu ayırmada gereksinmenin önemi ve şiddeti söz konusu değildir, ayırım yalnızca kişi ya da toplulukların kendi gereksinmelerine karşı tavrını yansıtmaktadır.**

Hazırlanan yayım programları kişilerin ya da toplulukların sorunlarını çözücü ihtiyaçlarını giderici, beklentilerini bir ölçüde karşılayıcı olmalıdır. Bu özellikleri taşımayan yayım çalışmalarının başarılı olabilmesi pek mümkün değildir (Özçatalbaş ve Gürgen 1998). Tarımsal yayım çalışmalarında henüz duyulmayan gereksinimlerin ortaya çıkartılıp, bunlarında duyulur hale getirilmesi amaçlanmasına karşın çalışmaların duyulan gereksinimlerden başlamasının büyük önemi vardır. Çünkü gönüllülük ilkesine dayanan yayım çalışmaları kişilerin ya da toplumların henüz duymadıkları bir gereksinimin giderilebilmesi için eyleme geçirilmesi bir oranda olanaksızdır.

Bu örnek olayda da görüldüğü gibi planlanan faaliyetin üreticilerin ortak ihtiyaçlarını ne ölçüde karşılayabileceği üzerinde durulmalıdır. Söz konusu üreticilerin öncelikle içme suyu ile ilgili sorunlarının çözülmesi gerekirdi. Daha sonra ise bu kimselerin aldıkları krediyi amacına uygun kullanmaları beklenebilirdi. Bu nedenle üreticilerin ihtiyaçları çok iyi belirlenmelidir. Yapılacak faaliyetlerin onların çıkarlarını gözettiği ve koruduğu konuları üzerinde titizlikle durulmalı ve bu onlara hissettirilmelidir (Özçatalbaş ve Gürgen 1998).

Demokratiklik İlkesi

Yayım faaliyetlerine plânlama aşamasından başlayarak her safhada halkın katkısının sağlanması ve yayım faaliyetlerinin demokratik bir anlayışla yürütülmesi son derece önemlidir. Ancak bu sayede yayım çalışması, ele alınan bölgede hedeflenen kitleye ulaşabilir ve sorumlulukların paylaşılması mümkün olur. Yayım faaliyetinin başarısı, yayım faaliyetinin hedef aldığı bireylerin önemli kararları kendilerinin verdiklerine ve işlerin kendilerince yürütüldüğüne inandıkları ölçüde artar. Yayım eğitimi, programa katılan herkese eşit imkânlar sağlamalıdır. Birçok ülke, tarım sektörünün kalkındırılması çabaları içinde halkın katılımına büyük önem vermektedirler. Örneğin İrlanda'da uygulanmakta olan LEADER programında, çiftçilerin deneyimleri ile tarıma hizmet veren ticari kuruluşların girişimcilik tecrübeleri birleştirilmeye gayret edilmektedir. Bu program, Avrupa Birliği tarafından finanse edilmekte olup, ülkenin tarım arazisinin %61'ini ve nüfusun %30'unu kapsayan geniş bir programdır. Çiftçiler, programa yaptıkları projelerle aktif olarak katılmaktadırlar. Böylece halkın kalkınma projelerine gerçek anlamda katılımı sağlanmış olmaktadır (Cinemre ve Demiryürek 2005).

Demokratik öğenin diğer görünümüleri olarak şunlar sayılabilir. Ele alınan coğrafi bölgede yayım programına katılma arzusu duyan herkes kapsam içine alınmalıdır. Eğitim programlarında katılanlara eşit olanak sağlanmalıdır. Devletin herhangi bir şekilde maddi katkısı söz konusu ise belli ölçütlere giren kişiler arasında ayrıcalıklar yaratılmamalıdır.

Ulusal Politikaya Uygunluk ve Bütünlük İlkesi

Tarımsal yayım çalışmalarına ulusal politika yön vermelidir. Ulusal politikanın yerel alanda uygulanması görevini tarımsal yayım yüklenmektedir. Örneğin, ulusal tarım politikasında buğday ekim alanlarına göreli olarak pamuk ekim alanlarının yer alması bir seçme ise bu seçme yayım programlarına ışık tutar. Yine, ulusal tarım politikası belli bitkilerin kendi ekolojilerinin dışına taşıklarını ve bunun ulusal açıdan zararlı olduğunu saptamış ise, o bölgelerde tarımsal yayımcıların bu eğilimi önleyecek doğrultuda çalışma yapmaları gerekmektedir.

Ulusal politikanın uygulanmasındaki görevi yanında tarımsal yayım bu politikanın biçimlendirilmesine de yardımcı olmalıdır. Ulusal tarım politikasının görevi, tarımsal gelişmenin yönlerini belirlemek, gelişme için amaçlar saptamak, bu amaçlara ulaşmadaki araçları ortaya koymak, gelişmeyi sürekli olarak izlemek ve değerlendirmek ayrıca gerekli yasa ve yönetmelikleri hazırlamaktır. Bütün bunların yapılabilmesi için halkın mevcut düzeyi, değerleri, eğilimleri ve görüşleri bilinmelidir. İşte bu bilgilerin sağlanmasında toplumun içinde çalışan yayım elemanları büyük katkıda bulunurlar.

Tarımsal yayım çalışmaları birbirlerinden bağımsız ve kopuk olamazlar. Bunlar daima bir ulusal politikanın yönlendirdiği doğrultuda ve birbirleriyle bütünlenmiş olmalıdırlar. Bir köy/mahale yayım programı ile yayım programının, ile yayım programları ise il ya da bölge yayım programlarının bir uzantısıdır. Ulusal politika ise her düzeydeki programlara yön vermelidir.